

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМ.АДМІРАЛА МАКАРОВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра теоретичних основ олімпійського та професійного спорту

«Допущений до захисту»

Завідувач кафедри

«__» _____ 2020 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»
зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт»

на тему:

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВІТРИЛЬНОГО СПОРТУ В УКРАЇНІ

Виконав: студент 6541мз групи

_____ ***Ізаров О.Т.***

Керівник роботи:

к.н. з фіз. вих, доцент

_____ ***Бірюк С.В.***

Миколаїв – 2022 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Навчально-науковий гуманітарний інститут

Кафедра Теоретичних основ олімпійського та професійного спорту

Спеціальність 017 Фізична культура і спорт

Освітня програма Олімпійський та професійний спорт

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

(підпис)

«__» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Студенту Ізарову Олександр Тимofійовичу

(Прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: Сучасні проблеми вітрильного спорту в Україні
Керівник роботи к.н. з фіз. вих, доцент Бірюк Світлана Валеріївна

Затверджені наказом ректора №__ від «__» _____ 20__ року

2. Термін подання роботи: _____ листопад 2022 р.

3. Вихідні дані по роботі: _____

4. Перелік питань, що належать до розробки (найменування розділів)

1. Дослідження сучасних проблем вітрильного спорту України

2. Аналіз рівня проведення змагань з вітрильного спорту в сучасній Україні.

3. Проаналізувати шляхи вирішення сучасних проблем вітрильного спорту в Україні.

5. Перелік презентаційних матеріалів. Кваліфікаційн робота та презентація

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Бірюк С.В. доцент	20.09.2021	20.11.2021
2	Бірюк С.В. доцент	6.12.2021	20.05.2022
3	Бірюк С.В. доцент	1.03.2022	29.10.2022

Дата видачі завдання 20.09.21

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Номер	Назва етапів роботи	Терміни виконання етапів роботи	Примітка
1.	Проведено збір науково-методичної та теоретичної літератури за темою дослідження. Обґрунтовано науковий апарат дослідження: актуальність, предмет, об'єкт, задачі та методи.	вересень- грудень 2021 р.	
2.	Розглянуто шляхи залучення дітей та юнацтва до занять вітрильним спортом. Проведено дослідження рівня проведення змагань з вітрильного спорту в Україні.	Січень - червень 2022 р.	
3.	Проаналізовано шляхи вирішення сучасних проблем вітрильного спорту в Україні. Здійснено літературне оформлення кваліфікаційної роботи, остаточний аналіз результатів дослідження, формулювання висновків і підготовку тез для участі у Міжнародній онлайн-конференції	Вересень-листопад 2022 р	

Студент _____

Ізаров О.Т.

Керівник роботи Бірюк С.В.

ЗМІСТ

ПЕРЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ПРОБЛЕМАТИКИ ВІТРИЛЬНОГО СПОРТУ В УКРАЇНІ.....	7
1.1.Проблеми дитячо-юнацького спорту в Україні.....	7
1.2.Розвиток вітрильництва, як олімпійського виду спорту.....	10
1.3. Організація клубної системи крейсерсько-перегонового спорту України.....	17
1.4.Аспекти інфраструктурного розвитку вітрильного спорту.....	23
Висновки до розділу 1.....	25
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ І ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	26
2.1. Методи дослідження.....	26
2.1.1. Вивчення та аналіз науково-методичної літератури.....	26
2.1.2. Педагогічне спостереження та анкетування.....	26
2.1.3. Методи математичної статистики.....	26
2.2. Організація дослідження.....	26
РОЗДІЛ 3. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ПРОБЛЕМ ВІТРИЛЬНОГО СПОРТУ УКРАЇНИ.....	28
3.1.Дослідження проблем залучення дітей та юнацтва до занять вітрильним спортом.....	28
3.2.Аналіз рівня проведення змагань з вітрильного спорту в сучасній Україні.....	35
3.3. Дослідження шляхів вирішення нагальних проблем вітрильного спорту в Україні.....	39
Висновки до 3 розділу.....	47
ВИСНОВКИ.....	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	51
ДОДАТКИ.....	55

Перелік умовних позначень

ВФУ - Вітрильна федерація України

ДЮСШ – дитяча юнацька спортивна школа

СДЮШОР - спеціалізована дитячо-юнацька спортивна школа олімпійського резерву

КДЮСШ – комплексна дитяча юнацька спортивна школа

ВСТУП

Актуальність. Мода на яхтинг, або вітрильництво, на українських теренах почалася ще в другій половині XIX століття, коли були засновані перші яхт-клуби в Києві, Херсоні, Одесі, Миколаєві. Спершу це був спорт виключно для аристократії, але після Жовтневого перевороту та приходу радянської влади усі ці розкішні яхти були реквізовані. Масовим вітрильництво стало вже у 1960-х роках. Воно розвивалося паралельно як олімпійський вид спорту (українські яхтсмени єдині серед колишніх республік Радянського Союзу вибороли золото й бронзу на Олімпійських іграх) і як захоплення окремих ентузіастів, а згодом — у вже незалежній Україні — і як бізнес[5].

Сучасний вітрильний спорт сьогодні - характеризує державу як передову в технічному та культурному відношенні. Яхта, це сучасний вироб, що проектується та будується з використанням найпередових, найсучасніших технологій з різних галузей науки та виробництва, що в свою чергу демонструє високий потенціал держави.

Метою діяльності Вітрильної федерації України (ВФУ) є розвиток вітрильного спорту України у всіх його проявах (дитячий спорт, спорт вищих досягнень, крейсерський спорт тощо). Українська школа вітрильного спорту виховала багато спортсменів світового рівня. Разом із цим, відтоді, як колишні системи розвитку спорту були скасовані, він практично припинив розвиватись. Діюча система, можливо, відповідає короткостроковим потребам, але вона не здатна стимулювати розвиток спорту або індустрії, необхідної для розвитку вітрильного спорту. Тому необхідно подивитись на майбутнє вітрильного спорту в довгостроковій перспективі.

Проблематику з даної теми окреслюють спеціалісти з вітрильного спорту: практики Скрипченко І.Т. (2013р.)[16;18] та теоретики Шкретій Ю.М. (2004).[2] В Україні, на думку О. Шинкарук, М. Дутчака, Ю. Павленко, прийнято достатню кількість нормативно-правових документів з вказаного питання, проте відсутній належний контроль та відповідальність за їх

виконання. Тому шляхи вирішення сучасних проблем вітрильного спорту в Україні потребують подальшого ґрунтового дослідження. [26]

Об'єкт дослідження—сучасний стан вітрильного спорту в Україні.

Предмет дослідження— шляхи вирішення сучасних проблем вітрильного спорту в Україні.

Мета дослідження - дослідити сучасні проблеми вітрильного спорту в Україні.

Завдання дослідження:

1. Дослідити науково-методичну літературу по проблемам сучасного вітрильного спорту в Україні.
2. Розглянути шляхи залучення дітей та юнацтва до занять вітрильним спортом.
3. Проаналізувати рівень проведення змагань з вітрильного спорту в Україні.
4. Дослідити шляхи вирішення сучасних проблем вітрильного спорту в Україні.

Методи дослідження. Комплекс методів дослідження включав аналіз літературних джерел; вивчення документальних матеріалів; вивчення досвіду провідних фахівців; педагогічні спостереження; опитування; анкетування, методи математичної статистики.

Наукова новизна. В роботі проаналізовано проблеми сучасного вітрильного спорту в Україні та окреслено шляхи вирішення цих проблем. Більш детально розглянуто реальний рівень проведення змагань з вітрильного спорту в Україні.

Практичне значення отриманих результатів. Матеріали роботи можуть бути використані в роботі тренерів з вітрильного спорту та як теоретичний матеріал в роботі зі студентами, майбутніми тренерами.

Апробація результатів магістерської роботи.

Результати кваліфікаційної роботи опубліковано у Міжнародній онлайн-конференції студентів, аспірантів і молодих вчених «Розвиток фізичної культури та спорту: новітні виклики, проблеми та перспективи», що

відбулася в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова 28 жовтня 2022 року.

Обсяг і структура роботи:робота складається з 3 розділів. Основний зміст викладено на 55 сторінках. Робота містить 5 таблиць, ілюстрована 2 рисунками. Список використаної літератури нараховує 34 джерела. Додаткову інформацію розміщено в додатках.

РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ПРОБЛЕМАТИКИ ВІТРИЛЬНОГО СПОРТУ В УКРАЇНІ

1.1. Проблеми дитячо-юнацького вітрильного спорту в Україні.

Спорту вищих досягнень не буває без дитячо-юнацького спорту. Тому цей напрям роботи у системі розвитку фізичної культури і спорту перебуває на особливому рахунку у всіх країнах, які хочуть мати високі спортивні показники та здорову націю.

Сучасний спорт та система підготовки спортсменів високої кваліфікації ставлять першочерговим завданням ефективний розвиток дитячо-юнацького спорту, формування діючої системи відбору перспективних дітей та підлітків до регулярних занять з обраного виду спорту, створення умов для реалізації ними придбаним рухових навичок і основ окремих видів спорту у подальшій спортивній діяльності. Система дитячо-юнацького спорту об'єднує спортивні школи усіх типів, які забезпечують відбір обдарованих осіб із системи дитячого спорту, поступову спеціалізацію юних спортсменів, що мають високий рівень підготовленості, для участі у міжнародних спортивних змаганнях дітей та школярів, а також для подальшого переходу в систему резервного спорту.[5]

Вітрильний спорт є універсальним засобом фізичного виховання, має в своєму розпорядженні унікальні можливості розвитку рухових здібностей і зміцнення здоров'я у всіх вікових груп спортсменів різного рівня підготовленості. На відміну від багатьох інших видів, у вітрильному спорті не так сильно виражена залежність від природних даних. Залежність від ваги і зросту не сильна, і при цьому завжди можна вибрати відповідний для себе (підзріст і вагу) клас яхт[15].

Сучасна система підготовки яхтсменів високого класу є складним, багатогранним явищем, яке включає цілі, завдання, засоби, методи, організаційні форми, матеріально-технічні умови та інші. Одним з головних завдань під час планування підготовки яхтсменів до змагань є створення

оптимальної структури підготовки з урахуванням індивідуальних можливостей спортсмена до тренувальних та змагальних навантажень.

Програма з вітрильного спорту ДЮСШ спрямована на адаптацію дитини до процесів, що відбуваються в сучасному суспільстві, її соціалізацію в умовах сучасного життя; дає профорієнтаційні знання за професіями, пов'язаними з управлінням водним транспортом.

Основний упор робиться на фізичний розвиток юного спортсмена, на ознайомлення з термінологією вітрильного спорту, виявлення дітей, яким цікавий вітрильний спорт і формування у них мотивації до більш глибокого навчання вітрильним спортом. В процесі підготовки діти знайомляться з професіями рятувальника, моряка, що може стати визначальним у виборі своєї майбутньої професії.

Вітрильний спорт сприяє всебічному розвитку особистості, загальному оздоровленню організму, зміцненню фізичних і духовних сил, удосконаленню техніко-тактичної майстерності, набуттю навичок самостійної діяльності, ініціативності та колективізму, вивченню свого краю та виховує патріота своєї Батьківщини [16].

Більшість дітей у наші дні просиджують весь час біля комп'ютера, де можна отримати знання, але виховати характер неможливо. У цьому активно допомагає спорт. Легендарний тренер Віктор Коваленко, чийі учні 6 разів ставали чемпіонами Олімпіад і 18 разів перемагали на чемпіонатах світу, стверджує, що людині потрібні три якості, щоб вона могла поставити й досягти найвищих цілей у житті, - сила духу, спокій, ясність розуму. Головне в роботі тренера - виховання характеру у спортсменів. Відомий тренер Віктор Коваленко каже: "Я не вчу людей, як швидко водити яхту. Це вміє безліч спортсменів. Я вчу людей перемагати. А перемагають - характери. Це найголовніше в моїй роботі. Коли я був молодим тренером, то думав, що мій продукт - це результат, медаль, місце на п'єдесталі пошани. Якою ціною досягти цього - не важливо. Коли я подорослішав, то зрозумів, що не медалі мій продукт, а спортсмени, які можуть отримувати ці медалі. Коли я

попрацював ще, став мудрішим, то зрозумів, що мій продукт це навіть не спортсмени, а принципи, концепції, ідеї. Це істини, які я маю донести до спортсменів, щоб допомогти їм стати іншими людьми, допомогти їм досягти найвищих результатів"[25].

Проблема тренерських кадрів стоїть в Україні достатньо гостро. Багато тренерів, не витримавши труднощів матеріального, а деколи і морального характеру виїджають в інші країни. Сам Коваленко В. багато років працює в Австралії. Що саме заставляє тренерів покинути Батьківщину і працювати на чужині, але ж серед них є справжні патріоти України. Але часом їх боротьба «за школу», за можливість тренуватися в нормальних умовах не приводить до успіху і тоді настає зневіра в майбутнє вітрильного спорту в Україні.

Важливим чинником успіху є серйозність у відношенні до спорту. Це непросто, але якщо ми говоримо про майбутнього чемпіона, то він може народитися тільки з такої людини. У добре мотивованого юніора все життя підлаштовується під спорт.

Однією з головних завдань першого тренера є те, що він повинен мотивувати юного спортсмена на високі результати, захоплення спортом. Тренеру працездатність потрібна вдвічі більше, ніж спортсмену. Тому перший у житті гонщика тренер повинен мати широкий кругозір, достатній для того, щоб стати для молодого спортсмена незаперечним авторитетом, щоб бути справжнім словом наставником. Надзвичайно важлива власна мотивація тренера. Слабомотивований тренер не зможе підготувати високомотивованого спортсмена, це аксіома[7,8,9].

Головне правило яхтсменів: "Гонка виграється на березі". Саме на березі спортсмен спільно з тренером шукає та знаходить дуже багато важливих аспектів, необхідних для перемоги. А вже на воду гонщик має виходити як заряджений снаряд. Заряджений на перемогу, що чітко розуміє цілі, завдання та шляхи їх вирішення саме в цій конкретній гонці[4].

Лише кожна десята дитина віком 6-18 років займається у системі дитячо-юнацького спорту, що удвічі менше, ніж необхідно для успішного

пошуку та виховання резерву національних збірних команд України. У сільській місцевості лише одна дитина із п'ятдесяти має можливість займатися у спортивній школі.

Недостатній рівень ресурсного забезпечення діяльності спортивних шкіл усіх типів. Їх фінансування складає не більше 50-60 % від потреби. Причому витрати на навчально-спортивну роботу у співвідношенні до наявних витрат на діяльність всіх ДЮСШ по країні складають лише 10,6%, при тому, що у 2003 році цей показник складав 15%[10, 23].

Сьогодні утримання однієї осудженої молодшої людини, що відбуває покарання у спеціальних виховних установах України, обходиться державі втричі дорожче, ніж одного учня дитячо-юнацької спортивної школи.

Спортивні школи утримуються лише за бюджетними призначеннями відповідних бюджетів або за рахунок Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням. Частка позабюджетних надходжень, приватних підприємств і установ, фізичних осіб складає не більше 3-5%.

1.2. Розвиток вітрильництва, як олімпійського виду спорту.

Від 1900 р. вітрильний спорт увійшов у програму олімпійських ігор, а 1907-го почав діяти Міжнародний союз вітрильних змагань (IYRU). Зі створенням цього Союзу з'явилася змога організовувати та проводити міжнародні зустрічі: вироблено міжнародну формулу обмірювання (так звану R-формулу, за якою і нині вимірюють 12-метрові яхти для змагань на «Кубок Америки»), а також єдині правила змагань, обов'язкові під час проведення міжнародних перегонів. Ці правила визнала більшість країн і для національних перегонів.

На початку 20-х років минулого століття ентузіасти-аматори долучилися до відновлення вітрильного флоту України та яхт-клубів. Велику роль у відродженні відіграло загальне військове навчання населення. Молодь, яка поповнювала ряди радянського Військово-морського флоту,

знайомилася з морською службою в яхт-клубах. Український вітрильний спорт отримав у спадок невелику кількість яхт, різних за розмірами, класами та типами устаткування. Оскільки бракувало суден одного класу, довелося пригадувати перегони з пересаджуванням стернових, які вперше відбулися на теренах Російської імперії 1903 року. Від кінця 20-х років минулого століття ці перегони стали основним видом змагань, їх проводили до 1950-х, що привабляло до вітрильного спорту чимало молоді. Проте така одноманітність не стимулювала проектування та будівництво нових суден, знизився рівень морської культури та кваліфікації спортсменів, які звикли до перегонів на спокійній воді на невеличких дистанціях. Тому на зміну змаганням із пересаджуванням прийшли класові[19,20].

Створення в 1936 році Всесоюзної вітрильної секції дозволило об'єднати розрізнені яхт-клуби та вітрильні секції спортивних товариств. Розробили правила змагань, радянську класифікацію яхт, програму підготовки яхтових стернових. Першу спробу провести перегони напершість СРСР здійснили 1924 року в Ленінграді на військово-морських шестивеслових яхтах. Проте, попри гостинне запрошення, у змаганнях узяли участь тільки місцеві яхтсмени та моряки Балтійського флоту.

Уперше спортсмени з різних міст зустрілися 1928 року на I Всесоюзній спартакіаді. На жаль, жоден представник України не здобув тоді медалей. Змагання на першість СРСР почали проводити від 1936 року. Після війни виробництво яхт в Україні було продовжено в Севастополі, Одесі, Миколаєві. Вітчизняна вітрильна школа виховала відмінних спортсменів: І. Матвєєва, С. Зіміна, Р. Алексєєва, К. Олександрова, Ю. Хитуна, Н. Мяснікова й інших. Українському, а водночас і радянському, вітрильному спорту було тісно в рамках всесоюзної першості. Проте на міжнародну арену вони потрапили лише 1952 року. Збірна Радянського Союзу дебютувала на XV Олімпіаді в Гельсінкі, проте відсутність досвіду міжнародних зустрічей, недостатня обізнаність на яхтах олімпійського класу, недосконалість системи підготовки далися взнаки — команда провалила змагання. Ця поразка змусила

вітчизняних яхтсменів діяти, й на Олімпіаді 1960 року в Римі радянські гонщики вибороли золоті медалі в класі «Зоряний», срібну — в класі «Фінн» і посіли шосту сходинку в класі «Летючий голландець».

Після цього радянська збірна, в якій найбільше було українців, прорвалася до еліти світового вітрильного спорту. На XIX Іграх засяяло ім'я гордості вітрильного спорту — Валентина Манкіна, який виборов «золото» в класі Темпест, а три учасники увійшли до десятки найсильніших. Дві срібні медалі, дві четвертих й одна п'ята сходинка — підсумок виступів наших яхтсменів на XXI Олімпіаді. Блиснув дворазовий олімпійський чемпіон Валентин Манкін і на регаті Олімпійських ігор 1980 року в Таллінні, де здобув «золото» в класі «Зоряний». За ці роки українці у складі збірної Радянського Союзу вибороли не один десяток золотих і срібних медалей на Олімпіадах, чемпіонатах світу та Європи[12].

Після здобуття Україною незалежності в ній засяяли імена Олени Пахольчик і Руслани Таран, які на швертботі класу 470 вибороли «срібло» на мундіалі, а 1996 року Ігор Матвієнко із Євгеном Браславцем в цьому самому класі стали олімпійськими чемпіонами. На Олімпійських іграх 2004 року срібло у класі 49er завоювали Лука Родіон і Георгій Леончук.

Вітрильний спорт наших днів - воістину "неосяжний всесвіт". Це регулярні перегони однаків через Атлантику і навколо світу. Це дуелі дванадцятиметровиків, над створенням яких напружено працюють найкращі конструктори світу, і рекордні заїзди дивовижних вітрильників. Це перегони на елегантних каное на катамаранах "Хоббі-кет", що злітають у повітря і всіляких малих і великих, дитячих і дорослих вітрильниках національних і міжнародних класів. Це все більш і більш популярні перегони крейсерських яхт і далекі спортивні плавання. Це колісні яхти буєра, байдарки під вітрилами і, нарешті, новомодне захоплення - віндсерфінг[31].

Вражаюче видовище представляють перегони на гафельних "барках" - яхтах кінця минулого століття, відновлених руками ентузіастів, або старти трюхсот з гаком великих, насичених найсучаснішою електронікою

крейсерсько-гоночних яхт. Однак справжню вершину вітрильного спорту становлять олімпійські регати - всесвітній форум найкращих яхтсменів.

Перегони на суднах шести олімпійських класів - ще не весь вітрильний спорт. Але це - найпоказовіша його частина; з одного боку - найбільш спортивна, а з іншого - найбільш демократична, найменш замкнута рамками якоїсь однієї держави, одного регіону або навіть континенту.

Якщо поглянути на історію вітрильного спорту, то чітко проглядаються основні тенденції, що забезпечують олімпійському напряму життєздатність і зростаючу популярність.

По-перше, це монотипізація олімпійських класів. Усі чотири класи першої Олімпійської регати 1900 року (у ній брало участь лише 10 суден) були "формульними". Це означало, що перемога залежала більшою мірою від якості проекту яхти, ніж від мистецтва екіпажу. Формульні класи безроздільно панували в олімпійській програмі до 1948 року. Змінили їх класи-монотипи, що дало змогу значною мірою зрівняти шанси гонщиків на успіх і зробити олімпійські регати дійсно міжнародними та представницькими.

По-друге, здешевлення яхт. Сучасна серійна яхта олімпійського класу відносно недорога, хоча в конструкції її втілено багато досягнень сучасної науки і техніки.

По-третє, зменшення розмірів яхт і площі парусності, що призводить до зростання частки "людського фактора" в підсумковому успіху.

Усе сказане можна звести до одного ємного поняття: демократизація міжнародного вітрильного спорту [28].

Вітрильний спорт це змагання на спортивних яхтах-монотипах. Правила вітрильних змагань зводять до мінімуму можливість яхтсмена змінювати характеристики судна, проте він може змінювати лише аеродинамічні та гідродинамічні характеристики судна в умовах, що постійно змінюються (вітер, хвилі). Тому подальше зростання спортивних

результатів у вітрильному спорті є можливим перш за все при переносі акценту на удосконалення самого спортсмена[17].

Одна з причин, що змушують обдарованих гонщиків залишати вітрила: невідповідність класу гоночних яхт атлетичним кондиціям спортсмена. Тут проблеми можуть бути і через відсутність потрібної матчасті у школі, і через неможливість підібрати екіпаж (шкотового). Тому багато молодих спортсменів ходять наодинці, навіть фізично не підходячи до цих класів (наприклад «Фінну» та «Лазерам»). За великої працьовитості можна ходити в середині першої двадцятки, але ніяк не вище. І це повністю вбиває мотивацію. Тому одне із завдань молодіжної збірної, це надати спортсмену можливість виступати, підібравши для нього правильний олімпійський клас, що відповідає його можливостям[2].

Відбувається значне омолодження олімпійського вітрильного спорту. Олімпійські класи яхт призначені для спортсменів із переважно середньою вагою. Для важковиків залишився практично єдиний клас - чоловічий одиночний клас Фінн. Таким чином забезпечується залучення спортсменів не тільки з Європи та Північної Америки, а й з Азії, Африки та Південної Америки, які відрізняються своїми антропометричними даними[29].

На сучасному етапі у світі спостерігається стійка тенденція розширення кількості країн, що культивують вітрильний спорт. Так, Міжнародна федерація вітрильного спорту WSведерейтинг всіх спортсменів по номерах олімпійської програми. Спостерігається поступова робота по збільшенню видовищності вітрильного спорту. Планується проведення у всіх номерах програми більш видовищних медальних перегонів, де увага телевізійників прикута до кожного учасника з першої до останньої секунди. Також існує тенденція позалученню до олімпійської програми більш динамічних класів яхт з яскравими вітрилами[30].

Спостерігається повільне зростання спортивних показників провідних спортсменів збірної команди України з вітрильного спорту на міжнародному рівні. Відтак, для досягнення запланованих результатів

необхідно негайно вжити наступних заходів:

а) загальне омолодження

команд відповідно до світових тенденцій розвитку виду спорту;

б) підвищення рівня обсягів тренувальних навантажень спортсменів національної збірної команди;

в) використання сучасних технологій у тренувальному та змагальному процесах;

г) участь у міжнародних програмах підготовки спортсменів та тренерів [6].

Міжнародна вітрильна федерація WorldSailing отримала підтвердження програми Олімпійських ігор 2024 року в Парижі від виконавчої ради Міжнародного Олімпійського Комітету.

Рішенням було затверджено класи дисциплін «змішаний швертбот-двійка» та «змішаний кайт» – ними стали класи «470» та Formula Kite відповідно. Також МОК затвердило квоту атлетів для вітрильної програми Ігор 2024 у 330 осіб, що на 20 менше за квоту Олімпіади 2020 [13].

У МОК також планують провести додатковий огляд критеріїв безпеки для відбору класу дисципліни «змішаний офшорний кильбот-двійка».

На сьогодні, разом з затвердженими раніше класами, програма Олімпіади 2024 складається з наступних дисциплін:

- Жіночий скіфф – 49erFX
- Чоловічий скіфф – 49er
- Змішаний багатокорпусник – Nacra 17
- Чоловічий швертбот – Laser
- Жіночий швертбот – Laser Radial
- Чоловіча вітродошка – RS:X
- Жіноча вітродошка – RS:X
- Змішаний швертбот-двійка – «470»
- Змішаний кайт – Formula Kite
- Змішаний офшорний кильбот-двійка [4].

Розвиткові вітчизняної системи олімпійської підготовки, на думку Шинкарук О. А., перешкоджає ряд чинників, зокрема істотне зменшення внаслідок демографічної кризи частки населення дитячого віку, що ускладнює процес відбору та підготовки перспективних спортсменів. Поступово зменшується кількість осіб, які займаються пріоритетними олімпійськими видами спорту – вітрильним спортом, плаванням, легкою атлетикою, спортивною гімнастикою, боксом тощо. Відсутня система масового навчання дітей основним елементам олімпійських видів спорту. Стан здоров'я дітей та молоді стрімко погіршується, як наслідок, зменшується кількість осіб, які можуть бути залучені до спорту вищих досягнень, зокрема спроможних тренуватися, витримуючи значні фізичні навантаження, та досягати високих спортивних результатів. Зазначені чинники зумовлюють недостатній рівень конкуренції між спортсменами та тренерами за право участі в офіційних міжнародних змаганнях[3].

Заробітна плата тренерів залишаються на низькому рівні. Ресурсне забезпечення здійснюється без урахування пріоритетності розвитку олімпійських видів спорту. В Україні практично відсутнє сучасне спортивне обладнання та інвентар, не будуються сучасні спортивні споруди, не вистачає кваліфікованих кадрів. Під час підготовки спортсменів високого класу використовується незначна кількість сучасних спортивних технологій, тому в більшості випадків тренери діють виходячи з власного досвіду[2].

Сильною стороною радянської збірної завжди була методична сторона підготовки. Тоді спортсмени і тренери були серйозними професіоналами. А зараз спорт змінився повністю у всьому світі; сьогодні олімпізм – професійний вид діяльності людини, який нічим не відрізняється від інших. Відповідно виріс авторитет та зміцнився інститут тренерів. Провідні збірні - команди Англії, США Франції, Німеччини, Італії тепер мають дуже сильних в методичному плані тренерів. За радянських часів на методичні семінари з усієї країни збиралося близько півтори сотні фахівців, а зараз і семінарів

таких практично не проводиться: їх нікому і нема для кого вести. Це дуже серйозна проблема.

У нас на сьогодні низьке наукове та медичне забезпечення олімпійської підготовки. Штатний склад наукових працівників, які можуть бути залучені до наукового супроводу олімпійської підготовки, становить лише 70 осіб, або 30 % від потреби на найближчі 3–4 роки. Фінансування наукового супроводу олімпійської підготовки здійснюється останнім часом лише Національним олімпійським комітетом України в обсязі 500-800 тис. грн., що становить лише 8-10 % від обсягів на зазначені цілі у найближчих конкурентів України на Іграх Олімпіади. В Україні практично відсутня галузева служба спортивної медицини, що здатна забезпечити профілактику травматизму спортсменів, первинну допомогу та реабілітацію, спеціальне харчування і відновлення, функціональну діагностику і корекцію процесу підготовки, використання фармакологічних засобів, профілактику використання допінгу.

1.3. Організація клубної системи крейсерсько-перегонового спорту України

В Україні вітрильні перегони – спорт мало поширений. Він відомий як здебільшого елітарний і дорогий вид спорту. Його не сприймають як спорт для широких мас, оскільки в Україні низький конкурентоспроможний рівень власного виробництва і спортивна спільнота покладається лише на імпортовану продукцію і технології

Вітрильний спорт не має достатньо загальновизнаних шкіл, а більшість яхт-клубів не зареєстровані як комерційні установи. На сьогоднішній день цю галузь поділено на три категорії:

- перегони олімпійського рівня і клубні регати
- тренування у клубі і підготовка початківців
- крейсерські перегони і виходи на воду для відпочинку

Міжнародна спільнота визначила такі самі категорії, єдина відмінність – масштаб.

Складова стратегії може спиратися на досвід Королівської асоціації вітрильного спорту Великобританії, яка випустила керівництво щодо того, як заснувати та керувати яхт-клубом. Цей підхід був прийнятий за модель у Великобританії, а потім у багатьох інших країнах, оскільки він нівелює труднощі, пов'язані з організацією такої роботи з нуля. Це одна перевага полягає в тому, що усі клуби працюють за єдиною правовою структурою та системою управління. Громадськість у виграву, оскільки отримує певні гарантії, які створюють загальновизнані стандарти. Це не заважає клубам впроваджувати клубні правила. Але ці правила включаються до статутних документів, а не до юридичної документації[23].

Вкрейсерсько-перегоновому спорті України є дилема: яхтсменів так мало через те, що мало яхт, а яхт мало через те, що мало клубів. Клубів так мало саме тому, що мало яхтсменів.

В Австралії, наприклад, перегони ввечері кожної середи відкриті для усіх. Будь-хто може приєднатись. Після змагань організовують барбекю. Усе це надихає яхтсменів та надає мотивацію нових членів.

Спеціалісти рекомендують таку розбудову інфраструктури клубів:

- розробити набір організаційних і управлінських правил, взявши за основу міжнародні моделі, для створення стандартів діяльності національних клубів;
- розробити стандартні моделі бізнес-планів і рекомендації щодо фінансування, які б допомогли клубам місцевого рівня знаходити необхідні кошти;
- створити тренінги для обраних керівників яхт-клубів на тему: «Менеджмент яхт-клубів в умовах ведення бізнесу і оподаткування в Україні»;
- пропагувати концепцію розвитку клубів серед місцевих органів влади як модель розвитку спорту;
- запровадити модель, за якої один діючий клуб за рік створює чотири нових клуби[25].

Для розвитку і вдосконалення тренерської діяльності:

- використовувати будь-які спонсорські внески для закупівлі юніорських вітрильних яхт і використовувати їх, як стимул для клубів, прийняття національної моделі
- для розвитку юніорського спорту взяти за основу діючі міжнародні моделі, наприклад, такі як польська програма BlueSails
- у співпраці з міністерствами освіти і спорту оголосити вітрильний спорт шкільним видом спорту в рамках єдиної програми розвитку клубів
- організовувати змагання для юніорів у центрах міст у співпраці з місцевою владою для популяризації дитячого вітрильного спорту
- розробити п'ятирічний план для організації 17 офіційних юніорських центрів вітрильного спорту, до 20 вітрильних човнів у кожному з таких центрів[26].

Діти і юні яхтсмени – головна рушійна сила масового розвитку спорту. Вони можуть починати тренування на яхтах Optimist, але з часом їм потрібні будуть більші і швидші човни, це стимулює розвиток технологій і виробництва. RacingSailboats – класичний приклад того, як компанія зростала разом з розвитком спорту і стала одним із головних виробників швертботів у Великобританії лише завдяки тому, що діти вирости. Те саме станеться в Україні і разом з розвитком виробників яхт розвиватимуться інші супутні виробництва. Польська програма BlueSails має до 700 яхт Optimist у своєму флоті і їхня юніорська олімпійська команда регулярно бере участь і перемагає у регатах навіть олімпійських. Ці моделі уже давно існують. Залишилося лише скористатися ними[18].

Клубні змагання – це ще один механізм розвитку. Перегони вихідного дня приносять масу задоволення та роблять усіх учасників кращими спортсменами. У більшості країн змагання вихідного дня організовують самі яхтсмени, витрачаючи на це дуже невеликі кошти. У кожному британському яхт-клубі члени повинні присвятити один – два вихідні на сезон організації

та проведенню змагань. Це є обов'язковою умовою членства в клубі. Якщо ви пропускаєте свою чергу, з ваших результатів вираховують бали наприкінці сезону. Деякі учасники демонструють набагато кращі за решту результати, але це не має значення, оскільки беручи участь у таких перегонах, члени клубу отримують задоволення і виконують свій обов'язок.

Сьогодні вітчизняний вітрильний спорт представлений рагатами по всій країні, що лише поширює імідж «ексклюзивності» виду спорту. Зберегти особливий статус для олімпійської програми, але не зосереджуватися виключно на ній. Розвивати вітрильні перегони на рівні клубів як спорту вихідного дня. Розробити програму перегонів вихідного дня з рекомендаціями для клубів щодо їх організації. Запровадити перегони вихідного дня для прикладу і запросити яхтсменів з інших регіонів, щоб продемонструвати їм, як можна організувати подію.

Мета вітрильних перегонів – розширити межі спорту, зробити його доступним для усіх. Місія полягає у розвитку спорту, спорт повинен бути для усіх, незалежно від віку, статі чи фізичної здатності. Це – спорт здорового способу життя на відкритому повітрі. Він може бути одночасно конкурентним і розслаблюючим. Переважна більшість того, що ми робимо у спорті, повинна приносити задоволення.

Питання комунікації тепер мають стати пріоритетними, щоб налагодити діалог із членами ВФУ по всій країні. Facebook і мережа Інтернет можуть бути основними засобами спілкування керівництва ВФУ з членами Федерації. Спорт розвиватиметься, якщо кожен член ВФУ братиме активну участь у житті Федерації, і кожен голос буде почутий Президією. Щоб забезпечити ефективність таких кроків, Президія ВФУ має найняти тримовного менеджера з комунікацій, завданням якого буде інформувати клуб і Президію ВФУ.

Спеціалісти пропонують наступну комунікаційну стратегію: яхтсмени – активні користувачі мережі Інтернет та соціальних мереж, тому основними засобами комунікації мають бути мережі Facebook, Twitter і веб-сайти клубів;

Мета використовувати соціальні медіа як доступний засіб для:

- залучення членів ВФУ до участі у розвитку вітрильного спорту;
- запровадження системи двостороннього зв'язку з членами

Федерації;

Розробити веб-сторінки і соціальну платформу та найняти спеціаліста з комунікацій.

Організація кількох великих заходів на рік не допоможе досягти поставленої мети поширення вітрильного спорту; насправді, такий підхід лише посилює враження ексклюзивності спорту. Зрозуміло, що маркетинг і комунікації – відносно нові сфери для України. Але ВФУ може влаштовувати тренінги, які допоможуть клубам вибудувати свої власні медіа-профілі. Саме вони стануть ключовими для отримання підтримки від місцевої влади і потенційних спонсорів. Отже для рекламної компанії необхідно:

- висвітлення подій на регіональному телебаченні
- стимулювання інтересу ЗМІ за рахунок контрольованого поширення інформації в медіа про вітрильний спорт і наш підхід до організації
- цільовий підхід до медіа, який спонукатиме журналістів залучатися до вітрильництва не лише задля написання статей
- запрошення відомих у спорті осіб до активної участі у лекціях і показових тренуваннях на місцях.
- підтримка розвитку місцевих асоціацій і клубів шляхом проведення майстер-класів, семінарів, присвячених розвитку спорту

Федерації потрібен новий фірмовий стиль, який би відображав нові цінності спорту. Первинний відбір може розробити Президія ВФУ, але остаточне рішення за членами клубів.

Нажаль досвід показує, що спонсори не дуже зацікавлені у вітрильному спорті, як у засобі реклами. Але, спонсорів мають зацікавити такі цінності, як здоровий спосіб життя, довгостроковий розвиток спорту, розвиток спорту, який представляє справжні життєві цінності для молоді. Ці заходи стануть

частиною плану і можливістю для залучення спонсорів. Необхідно створити презентацію для спонсорів з основними тезами й етапами стратегії розвитку спорту

Спонсорська підтримка є живильною силою спорту. Надзвичайно важливо знайти правильний підхід до спонсорів. Якщо спонсори хочуть збільшити продажі, то спонсорське фінансування вітрильного спорту не найкращий вибір. Якщо спонсор хоче підтримати основні цінності спорту: здоровий спосіб життя, турботу про довкілля, співучасть, саморозвиток або технології, тоді вітрильний спорт – ідеальний вибір. Головне – як це презентувати. Щоб допомогти у цій справі, Федерація для своїх членів має організовувати тренінги з менеджменту та із залученням спонсорів.

Для клубу важливо проводити систематичну і беземоційну оцінку кожної події не для того, щоб знайти винних, а щоб зрозуміти помилки і більше не повторювати їх у майбутньому. У рамках поточної програми можна запровадити базу даних подій, які пройшли вдало, і тих, які були менш успішними, щоб мати відомості для планування заходів у майбутньому.

За роки розвитку українського вітрильного спорту було придбано і побудовано десятки різних класів яхт. Безумовно, існували інші системи вимірювання яхт для справедливого оцінювання результатів перегонів. Але тільки з появою ORC в Україні з'явилося розуміння залежності швидкості (а іноді і вміння яхтсменів) від параметрів корпусу яхти, вітрил і спорядження. Враховуючи великий досвід роботи національного офісу ORC на чолі з головою Юрієм Семенюком і новий вклад у розвиток ORC саме Петра Литвина, можу сказати, що крейсерські вітрильні перегони в Україні стали чесними і цікавими.

ORC дає можливість прорахувати і сконструювати яхти, вітрила. Навчить розганяти наші яхти до максимуму, а також вкаже на правильний крен чи диферент. Ця програма майже панацея у світі яхтингу. Також програма розрахунку формули бала яхти для системи вимірювання

ORC містить дані корпусів яхт всіх світових виробників. І навіть якщо яхта «кастомна», то її легко виміряти за допомогою методики фотограмметрії, системи вимірювання розмірів і форми корпусу яхти, яку вдосконалив особисто Петро Литвин. Розвиток ORC в Україні є ще однією перевагою для існування саме клубного вітрильного спорту[14].

В Україні розвиваються й інші класи яхт. Яхти-монотипи міжнародного класу SB20 присутні в різних регіонах. Існує асоціація цього класу зі своїм календарем. Вагомий внесок у розвиток класу зробив Георгій Леончук, який і створив асоціацію. Також Юлія Кирпа вже не перший рік організовує змагання класу, а її команда є призером багатьох міжнародних змагань. Наймасовіший клас яхт-монотипів – Platu 25. Майже 10 років тому Родіон Лука розпочав розвивати цей клас в Україні. На сьогодні вже понад 30 таких спортботів є в різних регіонах.

У Харкові місцеві яхтсмени активно розвивають різні класи яхт. Клас «Летючий Голландець» розвивається тільки в Харкові. Цього року спортсмени брали участь у міжнародних регатах класу. Також у Харкові проводять змагання на катамаранах Torcat.

1.4. Аспекти інфраструктурного розвитку вітрильного спорту України.

Треба подивитися на позитивний досвід Англії (автори SamBrearey і ChrisTaylor). На прикладі британських спортивних вітрильних клубів ChrisTaylor провів порівняльну характеристику з українськими. Виявляється, що для статусу королівського яхт-клубу (Royalyachtclub) не потрібно мати особистий дозвіл королеви, потрібно мати бажання і одностудців. Щоб започаткувати такий клуб, потрібна земля біля води. Якщо її немає поряд з Лондоном, Саутгемптоном чи Плімутом, то досить проїхатись уздовж узбережжя і знайти вільне місце. Безумовно, потрібен дозвіл місцевих громад. Потрібно будувати інфраструктуру. Але навіть наявність декількох контейнерів, вбиралень і бару є гарним тоном яхт-клубу. Тобто за словами

Кріса, клубний рух – це сімейний спосіб відпочинку, де батьки – яхтсмени, а діти в них вчаться яхтингу. В цій схемі роль держави мінімальна, а яхтинг існує.

У Великій Британії понад 100 різних видів національних класів яхт. В олімпійських класах яхт змагаються виключно професіонали. Але й вони не нехтують національними чемпіонатами на популярних британських «дінгі». Ці чемпіонати збирають сотні яхт на старті. Тобто це означає, що для масовості і якості розвитку вітрильного спорту не потрібні надсучасні яхти, потрібно мати бажання, клуб однодумців і монотипи «дінгі». Така формула успіху і створила морську наддержаву Велику Британію[25].

В Україні, нажаль, зовсім інша ситуація. Про юридичні аспекти «віджиму» СДЮШОР та схеми рейдерства спортивних шкіл в Україні говорять факти. Загострення ситуацій з питань розпорядження земельними ресурсами звичне явище в нашому повсякденні. Воно торкається всіх сфер нашого життя. Закритість у вирішенні питань розподілу та використання землі у місті Києві, Миколаєві та інших містах дає можливість деяким ділкам використовувати її не за призначенням. Громадські організації, які стали у сумнівний засіб засновниками цих шкіл, за допомогою керівників цих шкіл намагаються під прикриттям дитячого вітрильного спорту та в незаконний спосіб заволодіти, землями та майном, що належить громаді та яке передано цим школам у власність для розвитку дитячого та юнацького спорту, для формування тут олімпійського резерву. Один з прикладів ситуація, яка склалася навколо Спеціалізованої дитячо-юнацької спортивної школи олімпійського резерву з вітрильного спорту (м. Київ) та Комплексної дитячо-юнацької спортивної школи «МАЯК» (м. Київ)[26].

На території школи надаються послуги з стоянки та ремонту яхт, які не мають жодного відношення до спорту, при цьому збільшена орендна плата (благодійні внески) й для інших громадських організацій, які за договорами з ДЮСШОРом організовують змагання з вітрильного спорту та тренують дітей та молодь, а це означає, що яхти, які використовуються для спортивних

тренувань, не зможуть вільно стояти на території СДЮШОР, в такий спосіб у дітей хочуть забрати школу та можливість приймати участь у змаганнях. Зрозуміло, що всі кошти ідуть до кишень, зазначених керівників. І замість сприяння розвитку, про що записано в статуті СДЮШОР та згідно з правилами Дитячих спортивних шкіл, та всупереч їм, продовжується розкрадання майна шкіл.

Не тільки громадськість, але й колектив тренерів СДЮШОР невдоволені станом справ, вони не мають можливості виховувати нове спортивне покоління та нових Олімпійців для своєї країни, якими могли би пишатися усі українці. Тому громадськість та небайдужі люди бажають зберегти школу для дітей та молоді, щоб вона виконувала своє призначення - розвивати дитячий вітрильний спорт.

Висновки до розділу 1.

Лише повага до Конституції, неухильне дотримання норм основного Закону має стати запорукою розбудови в Україні європейського цивілізованого громадянського суспільства, яке забезпечить можливість зростаючому поколінню самостійно визначати майбутнє нашої країни, в тому числі спортивне.

Для того, щоб покращити ситуацію у вітрильному спорті, спеціалісти і експерти рекомендують започаткувати в Україні:

- міжнародну модель розвитку вітрильного спорту;
- почати процес реєстрації клубів, як комерційних структур, якими керуватимуть фахівці з відповідним мисленням, використовуючи прийняті в Україні національні засади і принципи
- розвивати вітрильний спорт серед молоді
- стимулювати виробництво човнів, обладнання і одягу
 - розвивати клубні перегони з поступовим переходом до масштабних професійних змагань загальнонаціонального рівня.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ І ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Методи дослідження

Для розв'язання поставлених завдань магістерської роботи нами були використані такі методи дослідження:

2.1.1 Вивчення та аналіз науково-методичної літератури

Нами було вивчено і проаналізовано:

- науково-методичну літературу;
- педагогічну та спеціальну наукову літературу;
- аналіз інформаційних матеріалів інтернет-сайтів.

2.1.2 Педагогічне спостереження та анкетування

- узагальнення педагогічного досвіду;
- спостереження та опитування;
- анкетування;
- метод ранжування.

Експерти розставили об'єкти, які оцінювалися, по рангам в порядку погіршення їх якості. Місце, зайняте кожним об'єктом, визначалося числом набраних балів: чим менше сума балів, тим вище зайняте місце[1].

2.1.3. Методи математичної статистики

- середнє арифметичне;
- середня похибка.[1, С. 34-36]

2.2. Організація дослідження

Дослідження здійснювалося як на теоретичному так і на практичному рівні й проводилося трьома етапами впродовж 2021-2022 років.

На *першому етапі* дослідження (20.09.2021-31.12.2021рр.) розроблялися теоретичні підходи, обґрунтовувалася програма магістерської роботи. Були проаналізовані різноманітні наукові, науково-методичні та педагогічні дослідження з проблеми. Були вивчені праці з досліджуваної

проблеми вітчизняних та зарубіжних авторів; проаналізовано інформацію із всесвітньої мережі Інтернет.

На цьому етапі було сформульовано основний науковий апарат дослідження: проблема, мета, завдання. Особлива увага приділялася проведенню попередніх консультацій зі спеціалістами (тренерами, методистами СДЮСШОР «Яхт-клуб», ДЮСШ «Атлант» Миколаїв) з нагальних проблем вітрильного спорту.

На *другому етапі* роботи (03.01.2022 - 31.06.2022 рр.), було проведено опитування тренерів, батьків та дітей, що займаються в СДЮСШОР «Яхт-клуб», ДЮСШ «Атлант» м. Миколаєва, а також на змаганнях з вітрильного спорту різного рангу, з ціллю проаналізувати мотивацію та особливості залучення до занять вітрильним спортом.

На заключному *третьому етапі* дослідження (01.07.2022 - 31.10.2022 рр.) було проведено анкетування та відповідно аналіз протоколів ВФУ, з ціллю виявити рівень проведення змагань з вітрильного спорту в Україні. Було розроблено анкету для виявлення думки провідних спеціалістів України по проблемі підняття престижу вітрильного спорту в Україні та на міжнародному рівні. Опитування та анкетування проводилося під час змагань з вітрильного спорту різного рівня. (Чемпіонат України серед юніорів (III ранг) 27.- 30.09.22 м. Тернопіль, Чемпіонат України з вітрильного спорту в олімпійських класах м. Тернопіль). До анкетування було залучено 10 експертів (1 Заслужений тренер України, 5 зі стажем роботи більше 20 років, 3 зі стажем роботи до 10 років, 1 зі стажем роботи до 5 років).

По закінченні експерименту всі дані було оброблено за допомогою методів математичної статистики і описано. На цьому етапі:

- уточнені і сформульовані висновки за результатами дослідження;
- оформлено список використаних джерел та додатки;
- відредаговано текст кваліфікаційної роботи;
- проведено підготовка роботи до захисту.

РОЗДІЛ 3. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ПРОБЛЕМ ВІТРИЛЬНОГО СПОРТУ УКРАЇНИ

3.1. Дослідження проблеми залучення дітей та юнацтва до занять вітрильним спортом

Мотивація, як і вольові якості, формується тривалий час. Що стосується спортивної мотивації, то вона специфічна. Розвиток особистості засобами спорту починається з дитячого віку, в якому рушійною силою включення в спортивну діяльність є мотивація. Психологічні умови розвитку спортивної мотивації, що спонукають дітей займатися спортом, інтенсивно тренуватися, брати участь у змаганнях, працювати над собою, взаємодіяти з однолітками, відмовлятися від деяких привабливих видів дозвілля на користь тренувань і спортивних змагань, докладати зусиль для подолання труднощів, поки що за специфічністю спортивної мотивації зумовлена якісною своєрідністю спортивної діяльності[8].

Виділяють два рівні спортивної мотивації:

- загальна мотивація. Її формування є завданням усього виховного процесу. Необхідною умовою цього є постановка і закріплення у свідомості дитини далеко поставленої мети;

- вмотивованість на даному тренуванні, на конкретному етапі підготовки, яка, заломлюючись через загальну мотивацію, актуалізується за допомогою усвідомлення завдань даного етапу підготовки і самооцінки свого стану, функціонування можливостей.

Розвиток і функціонування спортивної мотивації передбачає необхідність високого рівня розвитку низки властивостей особистості:

- позитивне ставлення до спорту та подолання труднощів спортивної діяльності;

- емоційно-вольових якостей - цілеспрямованості, рішучості, наполегливості, впевненості у своїх силах, самовладання, спритності, винахідливості, емоційної стійкості, почуття колективізму та його проявів.

Спортивну мотивацію визначають як актуальний стан особистості спортсмена, що слугує основою для постановки та здійснення цілей, спрямованих на досягнення максимально можливого на даний момент спортивного результату[9].

Кожна дитина потребує мотивації до занять спортом. Мотивація допомагає досягти бажаних результатів.

Особливо важливо приділяти увагу формуванню стійкої мотивації до занять спортом на початковій стадії спортивної підготовки.

Що мотивує дітей займатися спортом?

В основі мотивації, що спонукає і спонукає до занять спортом, лежать потреби, які поділяються на:

- 1) фізіологічні;
- 2) психологічні;
- 3) соціальні;
- 4) матеріальні.

Щоб спорт став улюбленим заняттям, надзвичайно важливо сформувати в дитини стійку мотивацію. Існує кілька способів:

- викликати інтерес до спорту;
- розширювати уявлення дитини про різноманіття спорту (спортивні передачі, спортивні журнали, фільми про спорт і спортсменів);
- уважно і відповідально підійти до вибору того чи іншого індивідуального або колективного виду спорту, враховуючи бажання дитини та її фізичні дані.

У мотивації дитини до занять спортом велика роль тренера. Поведінка і діяльність тренера є найважливішим чинником формування у дитини стійкої мотивації до занять спортом. Звідси - дуже високі вимоги до тренера як до особистості.

Для формування стійкої мотивації до занять спортом у дітей на початковому етапі спортивної підготовки необхідні:

- емоційна насиченість занять, позитивні емоції дитини;

- активна дозвіллева діяльність усієї навчально-тренувальної групи;
- сприятливий психологічний клімат у колективі.

Обґрунтована мотивація для занять спортом - дуже значущий спонукальний фактор. Одна з найкращих мотивацій - робота дитини в команді. Особистий приклад спортивної зірки - теж сильна мотивація. Важлива складова мотивації в спорті - самомотивація на перемогу. Мотивувати дитину на перемогу немає необхідності. А якщо все-таки робити це, то тільки в тому випадку, якщо ця перемога потрібна саме дитині, а не тренеру або батькам. У спорті головне - не прагнення до перемоги. А вміння в будь-якій ситуації зберігати контроль над своїми діями, холонокровність. Уміння берегти себе, своє здоров'я. Це навіть для дорослих спортсменів вкрай важливо, для дітей - тим більше.

Чесний, порядний тренер думає перш за все про те, щоб його вихованці отримували користь від тренувань і змагань. Щоб гармонійно розвивалися, зміцнювали, а не підривали здоров'я, щоб набували навичок, які їм знадобляться у подальшому житті. Щоб навчалися ставити мету і йти до її досягнення, послідовно і наполегливо. Щоб навчалися перемагати свою слабкість, страх, невпевненість, лінь, розхлябаність. Це головне, на що дійсно потрібно мотивувати дітей. А перемоги на змаганнях - справа третюрядна.

Спеціалісти відзначають, що треба мотивувати юного спортсмена не тільки на перемогу, а перш за все на азартну, цікаву боротьбу. На те, щоб він максимально проявив себе на змаганнях та показав чого домігся на тренуваннях. На те, щоб він діяв впевнено і натхненно, не боявся програти. Вселяти, що програти в чесній напруженій боротьбі - не соромно, соромно не проявити потрібного завзяття. Якщо ти зробив все, що зміг, можеш заслужено пишатися собою, ти - переможець, незалежно від формального результату.

Опитування проводилися для того, щоб дізнатися, як підтримати інтерес дітей до занять та знайти способи утримання уваги до вітрильного спорту як з боку батьків, так і з боку дітей в тренувальному процесі.

Так при проведенні опитування ми з'ясували, що основні мотиви дітей для відвідування тренувань та формування ставлення до вітрильного спорту є:

- спілкування з однолітками;
- дружнє спілкування, гарне ставлення до колективу;
- ставлення до тренера та його розуміння дітей, доброта, особистісні позитивні якості, авторитет тренера, його фізична форма та спортивні досягнення; індивідуальний приклад тренера, є для дітей прямим прикладом спортивного результату;
- зміст тренувальної діяльності;
- схильність до спорту, інтерес до цього виду спорту;
- процес змагання, ігрові моменти тренувань;
- внутренувальні фактори такі як, спільні походи із командою на свята, заходи, відвідування кінотеатрів, виїзди на змагання, поїздки;
- бажання «відчути адреналін», відчуття вітру і свободи у володінні парусом

Легендарний тренер з вітрильного спорту Віктор Коваленко упевнений, для того, щоб стати чемпіоном, необхідно три ключових моменти.

По-перше, виховати сильний характер. У спортсмена має бути воля до перемоги, бажання всіх обійти і перемогти. Безвольний спортсмен, на думку Віктора Володимировича, чемпіоном бути не може в принципі. Саме тому тренерові потрібно зуміти правильно мотивувати спортсмена, направити його вольові устремління в потрібний бік.

По-друге, кожен яхтсмен має бути володарем унікальних навичок, які відрізнятимуть його в кращий від інших бік. Наприклад, бачити кожен вітер на дистанції, забарвленим у свій колір, як це міг робити Валентин Манкін. Це знову ж таки робота тренера – знайти і розкрити такі обдарування у вихованцеві. Безумовно, якісь із них, як і характер, дані від Бога, але виявити їх в людині, розвинути їх, зробити запорукою перемоги повинен саме тренер. По-третє, обов'язкова міцна дружба між тренером і гонщиком. Ці люди повинні говорити одною мовою, довіряти один одному та бути повністю

розкритими один перед одним, тільки тоді у них буде гідний результат. Найвидатніша нагорода для тренера є не медалі його вихованців, а ті зміни, які відбуваються у них в серці, у душі, у тілі, в голові.

Звертаючись до батьків молодих яхтсменів, Коваленко сказав, що коли вони хочуть, щоб їхні діти були сильними, вони можуть відправити їх у спортзал. Якщо вони мріють, щоб у дітей був рухливий розум, їм слід грати в шахи, а якщо вони хочуть, щоб діти володіли обома цими якостями і добре розбиралися в людях, то потрібно просто купити їм човна.

Тренери і батьки в опитуванні підкреслюють, щоб мотивувати спортсмена на перемогу, тренер повинен бути авторитетною особистістю для учня. Думка тренера і його поради не повинні викликати сумніви у дитини. Для цього, по-перше, тренер повинен бути професіоналом своєї справи і мати час на встановлення гарного контакту з учнем. Такий тип взаємин можна дати правильний настрой і мотивацію на перемогу.

Бажання перемогти є майже у всіх спортсменів, але до нього додаються невпевненість в собі і сумніви в своїх силах. Щоб їх подолати, тренеру необхідно будувати тренувальний процес таким чином, щоб учень бачив, як у нього починає виходити, що він вчиться і вдосконалюється -це необхідно для правильного настрою і мотивації.

Безпосередня підготовка до змагань - процес складний, тут необхідно долати себе і намагатися все робити правильно. Як би не було шкода учня, тренеру слід проявляти строгість під час тренувань, але при цьому ні в якому разі не принижувати і не пригнічувати спортсмена, а поза тренуваннями важлива підтримка дитини. У день змагань треба вселити надію і впевненість у власних силах. Не треба прагнути зробити краще звичайного, необхідно вийти і зробити все правильно. Не треба критикувати дитину перед виходом на старт, треба дати зрозуміти, що вірите в нього[17].

Бесіди з досвідченими тренерами показали, що в першу чергу потрібно враховувати інтереси дитини, а не бажання тренера або батьків. Змагання можуть приносити таку ж користь, як і заняття в звичайному режимі, головне

навчити юного спортсмена правильно розставляти пріоритети і не сприймати перемогу як єдину мету.

Миколаїв, де були проведені основні дослідження по темі, побудований на березі річки Південий Буг, має короткий, відкритий простір до Чорного моря, що дає можливість використовувати судна різної конструкції й величини практично протягом року. Тому вітрильний спорт завжди був популярним в Миколаєві і тут, ще з давніх часів склалася прекрасна вітрильницька школа. Свою роль у підготовці спортсменів високих досягнень та їх участі у спортивних змаганнях Європи, світу, Олімпійських ігор, зіграли Миколаївська обласна СДЮСШОР «Яхт-клуб», ДЮСШ «Атлант», обласний яхт-клуб, училище фізичної культури (УФК) та школи вищої спортивної майстерності (ШВСМ), НУК ім адмірала Макарова.

Рис. 3.1. Чемпіонат України Національної асоціації класу «420» 2021 року

Змагання з вітрильного спорту в Миколаєві проходили на лимані. В літку 2021 року у традиційних змаганнях в акваторії Миколаївського обласного яхт-клубу брали участь команди Миколаївської обласної спортивної школи «Яхт-клуб», ДЮСШ «Атлант» та яхтсмени з

Чорноморкита інші. Зростає надійна змінапереможців. У класі "Оптиміст" - Дмитро Антипін і Наталія Гончаренко, в "420" - Сергій Дратман і Софія Духно, в "Кадет" - Юлія Передрій і Ксенія Власенко, в "Ультра-М" - Олександр Ніколенко, в "Ультра-Д" - Олександр Орлова, в "Промінь-міні" - Назар Кулініч, в "Лазері" - Артем Гудіма, в "Лазері 4.7"[27].

Для проведення всеукраїнських змагань в дитячих, юніорських та олімпійських класах на високому організаційному рівні наразі не вистачає бюджетних коштів, які виділяє МКМС, особливо це було відчутно у 2020 році у зв'язку з невеликим бюджетом взагалі виділеним на вітрильний спорт МКМС. У зв'язку з тим, що конкуренції між клубами, регіонами на проведення всеукраїнських змагань взагалі не існує організатори змагань на місцях не завжди можуть залучити додаткові кошти. Для якісного проведення змагань (дитячих, олімпійських) необхідно додаткове залучення коштів – наприклад частини стартових внесків, а саме 70 % - на нагородження, на організацію, проведення змагань. Для збереження рівноваги щодо наповнювання бюджету ГО ВФУ на статутну діяльність пропонуємо Раді ГО ВФУ розглянути можливість включення до Єдиного календарного плану спортивних заходів України (Головний календар) декілька змагань з крейсерсько-перегонових яхт. Такий перерозподіл дасть можливість розвитку дитячому спорту, можливо організатори змагань на місцях будуть конкурувати щодо отримання права провести Всеукраїнські змагання або чемпіонат України.

Опитування тренерів, батьків та дітей показало, що найбільш дієвим способом залучення дітей в парусний спорт є:

- майстер-класи для дітей зі шкіл, що знаходяться поряд з яхт-клубом;
- запрошення школярів з батьками на змагання з парусного спорту;
- проведення «Олімпійських уроків», «Олімпійського тижня» за участю найкращих спортсменів-вітрильників ДЮСШ з парусного спорту;
- розміщення інформації про ДЮСШ, змагання, майстер-класи на різних інформаційних інтернетсайтах;

- участь у змаганнях в перші роки занять вітрильним спортом із забезпеченням необхідної безпеки юних спортсменів.

3.2. Аналіз рівня проведення змагань з вітрильного спорту в Україні

Під час дослідження було проведено аналіз матеріально-технічної бази спортивних шкіл з вітрильного спорту, яхт-клубів України (м. Миколаєва, м. Києва, м. Тернополя) за вимогами стандарту, які ставляться до клубів спортивної підготовки з вітрильного спорту. Проведений аналіз виявив, що матеріально-технічна база більшості яхт-клубів не відповідає стандартам, що висуваються, крім цього, простежується брак катерів супроводу і необхідного обладнання. Основним джерелом існування для спортсменів вітрильників залишається держава, але для закупівлі запчастин для яхт вони користуються допомогою спонсорів (а знайти їх непросто), бо з бюджету кошти на це отримуться лише перед олімпіадами.

Вітрильний спорт вимагає вкладання грошей. Але якщо поррахувати, скільки, наприклад, витрачається на патрони у стендовій стрільбі або скільки коштує олімпійська підготовка в плаванні — вітрильний спорт вже на здаватиметься таким дорогим. Один човен купується за 15 тисяч доларів, але ним користуються увесь олімпійський цикл — чотири роки.

Тренери збірної вважають, що головна задача сьогодні підтягнути на гідний рівень і дати можливість проявити себе резерву збірної, виділяючи на це більшу частину коштів.

З таблиці 3.1. показано прелік спеціального інвентарю та обладнання, що був необхідним для спортсменів-кандидатів на участь в Іграх XXXII Олімпіади 2020 року. З матеріалів таблиці видно, що потреби в інвентарю не забезпечуються з року в рік і навіть в рік Олімпіади[27].

Таблиця 3.1.

Перелік спеціального інвентарю та обладнання, необхідного
для спортсменів-кандидатів на участь в Іграх XXXII
Олімпіади 2020 року

№	Назва товару	Країна-виробник	Кількість одиниць	Орієнтовна вартість					
				2017	2018	2019	2020	Євро	Грн
1	Тренерський човен	Україна	1 шт.			1		50000	
2	Човен "Фінн"	Італія	1 шт.			1		20000	
3	Човен "470"	Нова Зеландія	2 шт.		1	1		40000	
4	Човен "Лейзер"	Велика Британія	2 шт.		1	1		14000	
5	Човен "Лейзер-Р"	Велика Британія	1 шт.			1		7000	
6	Вітродошка "RS-X"	США	2 шт.		1	1		14000	
7	Комплект вітрил Фінн	Європа	2 шт.			1	1	3000	
8	Комплект вітрил "470"	Європа	6 шт.		2	2	2	15000	
9	Комплект вітрил "Лейзер"	Велика Британія			1	1	1	3000	
10	Комплект вітрил "Лейзер-Р"	Велика Британія			1	1	1	3000	
11	Комплект вітрил та щогли до вітродошки "RS-X"	США	3 шт.		1	1	1	5000	
Загалом:								174000	

Вітрильний спорт входить до когорти тих видів, які на кожних Олімпійських іграх приносять Україні медалі. На кожній із трьох літніх Олімпіад, у яких Україна брала участь як незалежна держава, вітрильники забезпечували країну нагородами.

У 1992 році ми почали втрачати фахівців, відомі тренери поїхали працювати за кордон, інші змінили поле діяльності, опікуючись своїми родинами. Держава не могла запропонувати спортивним людям гідної оплати їхньої праці, тренер отримував 20 доларів, дехто мав ще менше. Тоді майже у сто разів зменшилася кількість тих, хто займався вітрильництвом.

Докорінним чином ситуація почала змінюватися на початку двохтисячних. Стан справ у вітрильному спорті України потроху

покращився, тренери повернулися до праці. Ті школи, що вижили, розвивалися у нових умовах. Люди навчилися працювати зі спонсорами, знаходити додаткові джерела фінансування. Ситуація знов змінилася у 2014 році, з початком подій на Донбасі і в Криму. Знов не вистачало грошей на інвентар та зарплатню тренерів і інші служби.

Більшість екіпажів готувалася до змагань за кордоном. Восени після завершення сезону турнірів більшість вітрильники високого класу приїздили на базу в Севастополі. Але ми втратили цю базу в Криму, що ускладнило підготовку спортсменів до змагань і до Олімпіад у 2016, 2020 років.

В таблиці 3.2. приведено дані по кадровому забезпеченню національної збірної командиз вітрильного спорту України в різні роки[27].

Таблиця 3.2.

Кадрове забезпечення національної збірної командиз вітрильного спорту України
(2017-2020)

№ з/П	Посада	2017		2018		2019	2020
		потр	наяв	потр	наяв	потр	потреби
1	Державний тренер	1	1	1	1	1	1
2	Головний тренер	1	1	1	–	1	1
3	Провідний тренер	1	1	1	1	1	1
4	Старший тренер	2	2	3	3	5	5
5	Начальник команди	2	2	1	1	1	1
6	Тренер-лікар	1	1	1	–	1	1
7	Тренер-масажист		–	–	–	1	1
8	Тренер-адміністратор	1	1	1	1	1	1
9	Тренер-оператор	–	–	–	–	–	
10	Тренер-механік		–		–		
11	Спортсмен-інструктор	18	18	18	18	22	22

Тренер із вітрильного спорту – це серйозний фахівець, підготовка якого коштує дорого. Сфера роботи тренера, повторюю, це саме методика. Він повинен розбиратися в питаннях тактики, техніки та психології, але наодинці тренер у полі не воїн. Сьогодні поодиночі олімпійців ніхто вже не готує. У збірної повинен бути лікар, повинен бути психолог, повинен бути спеціаліст з фізичної підготовки, має бути масажист, потрібен і адміністратор. Без такого комплексу фахівців нема рації сподіватися на перемогу в Олімпіаді.

Вже зараз професійні психологи є у складі збірних Англії, Ізраїлю, Італії, США, Франції. В команді кожного року є потреба в різних кваліфікованих кадрах, але вона не завжди задовільняється і це негативно впливає на підготовку національної збірної[32].

Система змагань стала складнішою, з'явився своєрідний «плей-оф». Після кваліфікаційних етапів визначається шість, а потім — три екіпажі, які розігрують медалі. Але тепер враховуються бонусні очки, набрані у кваліфікації. Ці правила застосовуються на чемпіонатах Європи та світу. Кардинально змінюється підхід до стартів, насамперед треба проявляти більшу психологічну стійкість, надто ж у фіналі. Для проведення зборів збірної команди України є база на Київському морі. Але всі міжнародні змагання проводяться за кордоном, тому більшу частину року спортсмени перебувають там.

Таблиця 3.3.

Аналіз рівня проведення змагань з вітрильного спорту в Україні.

№	Заходи	дуже добре 80-100%	добре 50-80%	задовільно 20-50%	незадовільно менше 20%
1	Технічне забезпечення для проведення змагань.		50,2±7		
2	Фінансова можливість оренди технічного забезпечення для проведення змагань			33,4±5	
3	Можливість оплати роботи суддівського корпусу		55,1±2		
4	Фінансування змагань відповідно їх статусу (відповідає на)			25,6±6	
5	Забезпеченість акваторіями, де можна кваліфіковано проводити змагання	83,2±3			
6	Календар проведення змагань відповідає сучасним вимогам		70,3±5		
7	Забезпечення змагань кваліфікованими судьями		72,2±4		
8	Наявність спонсорів для професійного проведення змагань				10,4±8

В таблиці 3.3. приведено дані поаналізу рівня проведення змагань з вітрильного спорту в Україні. Показники таблиці свідчать про те, що найбільшою проблемою залишається фінансове забезпечення проведення змагань. Це і нестача спонсорської допомоги (експерти оцінили на «незадовільно») 10,4%; на «задовільно» проходить фінансування змагань (не завжди відповідає їх статусу) і складає 25,6%; фінансова можливість оренди технічного забезпечення для проведення змагань краще і склала 33,4%.

На «добре» спеціалісти оцінили забезпечення змагань суддівським кадрами 72,2%, календар проведення змагань відповідає сучасним вимогам на 70,3%, оплата суддівського корпусу забезпечена тільки на 55,1%.

Положенню «дуже добре» відповідає тільки один показник: забезпеченість акваторіями, де можна кваліфіковано проводити змагання на 83,2%, враховуючи відсутність бази в Криму.

3.3. Шляхи вирішення нагальних проблем вітрильного спорту в Україні

В Європі, Північній Америці та Австралії вітрильний спорт є не менш популярним, ніж футбол і гольф. Аудиторія і учасники вітрильних подій налічують десятки мільйонів людей, мільйони яхт, існують тисячі клубів. Зростання популярності спорту стимулювало міжнародний розвиток супутнього виробництва, яке приносить мільярди доларів прибутків щороку

Спорт отримує широку спонсорську підтримку міжнародних брендів завдяки цінностям, які він пропагує. Як наслідок – широка популярність у медіа. Серед цінностей спорту: здоров'я, певний спосіб життя, довкілля, співучасть, саморозвиток, технології.

На сьогоднішній день ситуація з вітрильним спортом в Україні дуже схожа на те, що було у Великобританії, Франції та більшості розвинених нині вітрильних країн близько 30 років тому. Досвід цих країн є ключовим для

майбутнього розвитку спорту в Україні. У Великобританії сьогодні яхтсменів-аматорів більше ніж тих, хто відвідує футбольні матчі. Там вітрильний спорт практикується на базі шкіл та вищих навчальних закладів. Кількість яхт-клубів сягнула сотні, у тому числі завдяки уряду, який передав усі внутрішні води у користування спортивних закладів. Відповідно, майбутнє спорту в Україні вирішить законодавство і прогресивність національної федерації вітрильного спорту[32].

Перед федерацією вітрильного спорту України стоїть проблема підняття престижу вітрильного спорту як в Україні так і на міжнародному рівні.

Для виявлення особливостей і проблем розвитку вітрильного спорту серед дорослих 23 спортсмени (від 20 до 60 років), нами було проведено анкетування, під час якого було отримано такі результати:

1) на запитання "Якими видами вітрильного спорту ви цікавитесь?" більшість (52%) респондентів відповіли: "прогулянкові та туристські плавання", 12% - "екстремальні види (віндсерфінг)", 47% - "перегони на швертботах", 37% - "крейсерські перегони", 15% - "далекі спортивні плавання";

2) на запитання "Який ваш спортивний розряд із вітрильного спорту?" 36 % респондентів відповіли, що "немає розряду", 47% - "дорослий", 6% - "майстер спорту". Таким чином, склад контингентів яхт-клубів 55% складають спортсмени, 45% - аматори.

3) на запитання "Яка ваша яхтова кваліфікація?" більшість (34%) респондентів відповіли, що "яхтовий рульовий II класу", 10% - "немає кваліфікації", 12% - "початкові навички", 21% - "яхтовий рульовий III класу", 25% - "яхтовий рульовий I класу";

4) на запитання "Як ви оцінюєте стан матеріально-технічної бази яхт-клубів України?" більшість (63%) респондентів відповіли, що "незадовільно", 20% - "добре", 17% - "задовільно";

5) на запитання "Як ви оцінюєте рівень розвитку вітрильного спорту в Україні?" більшість (42%) респондентів відповіли "задовільно", 8% - "незадовільно"; 37% - "добре", 13% - "не можу відповісти", "дуже добре",

6) на запитання "Що потрібно робити для успішного розвитку і популяризації вітрильного спорту в Україні " респонденти поставили на I місце "розвивати дитячі вітрильні секції" і "домагатися збільшення державного фінансування", на II місце - "будувати нові яхт-клуби", на III місце - "більше інформувати городян про яхтові події у ЗМІ".

Рис. 3.2 Чемпіонат Миколаївської області з вітрильного спорту 2021 року.

Україна подарувала вітрильному спорту одну зі світових легенд

- Валентина Манкіна. Киянин, Валентин Григорович Манкін - ушавлений радянський яхтсмен, триразовий олімпійський чемпіон, багаторазовий переможець чемпіонатів світу та Європи, заслужений майстер спорту СРСР (1968), заслужений тренер СРСР, неодноразовий чемпіон СРСР з 1959 по 1981 роки в різних класах яхт. Він єдиний у світі яхтсмен, який вигравав золоті олімпійські медалі в трьох різних класах: Фінн, Темпест і

Зоряний. Валентин Манкін давно вже працює в збірній Італії з вітрильного спорту і готує чемпіонів там.

У 1994 Франческо Бруні став чемпіоном Європи та світу в класі "Зоряний", у 2000-му Девоті виграв срібло на олімпіаді. І на їхньому місці, могли б бути українські вихованці Манкіна. Як допустила наша держава, що досвід такого яхтсмена не затребуваний вдома, на батьківщині? Питання залишиться без відповіді назавжди.

Віктор Володимирович Коваленко (5 серпня 1950, Дніпропетровськ) — український радянський яхтсмен та тренер, пізніше український та австралійський тренер із вітрильного спорту. На пострадянському просторі Віктора Коваленка називають «Креміль», а в англomовних країнах — «medal-maker» (людина, яка робить медалі), оскільки лише у складі збірної Австралії, за підрахунками Російської спілки вітрильного спорту, його вихованці здобули на Олімпійських іграх 12 комплектів нагород різного ґатунку. Після розпаду Радянського Союзу Віктор Коваленко став тренером чоловічої та жіночої збірної України з вітрильного спорту в класі яхт «470». Грошей на розвиток вітрильного спорту виділялось дуже мало, тому тренерський штаб збірної вирішив зробити ставку саме на клас «470», для чого в Німеччині закупили дві яхти вартістю по 15 тисяч доларів кожна, та проведено забезпечення підготовки спортсменів. Результатом цілеспрямованої підготовки став виграш золотих медалей у цьому класі чоловічим екіпажем у складі Євгена Браславця та Ігора Матвієнка, жіночий екіпаж у складі Руслани Таран і Олени Пахольчик здобув бронзові медалі[33].

За цей успіх Віктору Коваленку присвоєно почесне звання Заслуженого тренера України. У 1997 році Віктора Коваленка обрали Віце-Президентом Федерації вітрильного спорту України.

Таблиця 3.4.

Аналіз виконання планових
завдань пороках щодо участі спортсменів України
чемпіонатах світу та XXXI Олімпійських іграх

№ з/ п	Прізвище,ім'я	2013		2014		2015		2016		Світовий рейтинг у 2016 році
		ЧС		ЧС		ЧС		Олімпійсь кі ігри		
		план	вик	план	вик	план	вик	план	вик	
1	ГусенкоА. (Фінн)	10-20	48		55		ЧС36		–	61
2	КудряшовВ. (Лейзер)	10-20	94		75		91		–	114
3	ОберемкоМ., МасливецьО. (Накра17)	10-20	ЧС 22							
4	ЛаричеваС. (ЛейзерР)	10-20	31				70			168
5	КисельоваА., КраськоА.(470)	10-20	27		40				–	83
6	ШвецьБ., МацуєвП.(470)	10-20	–		66				25	36

Проте після 1997 року підтримка з боку держави вітрильного спорту значно зменшилась. У цей час Віктор Коваленко отримав пропозицію від федерації вітрильного спорту Австралії з пропозицією очолити збірну країни з вітрильного спорту. Тренер вирішив прийняти цю пропозицію, пізніше він також запросив на роботу до Австралії Євгена Браславця. Незважаючи на переїзд до Австралії, Коваленко обирався Віце-Президентом Федерації вітрильного спорту України на період у 1998—2001 роках, та входив до тренерської ради Федерації вітрильного спорту України. Україні є чим пишатися, адже яхтсмени нашої країни виборювали медалі на олімпійській арені.

Таблиця 3.4. показує показники світового рейтингу до 2016 року включно і він є, низьким. Таким він залишається, нажаль, і сьогодні. Але в

нас сьогодні багато талановитої молоді як серед дорослих класів так і серед юніорів та юнаків (див. Додаток А). При певній підготовці вони можуть значно підвищити рейтинг українського вітрильництва в світі.

Міністр молоді та спорту Вадим Гутцайт зазначив, що на сьогоднішній день в Україні 113 об'єктів зруйновані частково або повністю. 19 взагалі вже не існує. Нам потрібно більше 160 млн. доларів, щоб це все побудувати. За останні 2 роки будівництва такої спортивної інфраструктури Україна ще не знала. Ми маємо все це відбудувати після перемоги, але на сьогодні нам не вистачає інфраструктури. Треба робити все, щоб відновити її після перемоги. Але вже зараз Україні треба розробляти плани з відбудови спортивної інфраструктури[34].

В рамках програми Президента України UNITED 24 відкрито спеціальний рахунок в Національному банку. Ми очікуємо допомоги від наших міжнародних партнерів.

МОК збирається проводити донорську конференцію по збиранню коштів на відновлення інфраструктури, але будуть потрібні і бюджетні кошти на відновлення. Тому що для України головне - церухова активність, заняття масовим спортом і перемоги наших спортсменів.

В таблиці 3.5. представлено експертну оцінку факторів підняття престижу вітрильного спорту в Україні та на міжнародному рівні. В дослідженні (методом ранжування) прийняли участь 10 експертів. Аналіз показав, що найважливішими проблемами (1, 2 - ранг) експерти вважають проблеми матеріального забезпечення вітрильного спорту та кадрове питання. Дуже важливим (ранг 3) є представництво українських вітрильників на міжнародній арені та участь в міжнародних регатах, змаганнях під стягом України. Для популяризації вітрильного спорту важливі високі результати українських яхтсменів на міжнародних змаганнях, Європейських та світових чемпіонатах та Олімпійських іграх. Але це також пов'язано з матеріальними витратами.

Таблиця 3.5.

Експертна оцінка факторів підняття престижу вітрильного спорту в Україні та на міжнародному рівні.

№	Заходи	Ранг*
1.	Матеріальне забезпечення вітрильного спорту	1
2.	Забезпеченість кваліфікованими тренерськими кадрами	2
3	Приймати участь в міжнародних регатах, змаганнях під стягом України	3
4.	Проведення значущих заходів на республіканському рівні	4
5.	Співпаця з українськими та міжнародними федераціями з вітрильного спорту	5
6.	Співпаця з регіональними та місцевими органами влади	6
7.	Співпраці з національними та міжнародними ЗМІ	7
8.	Організація семінарів з участю провідних спортсменів і тренерів на всіх рівнях	8
9.	Підняти рівень інформованості населення України про змагання з вітрильного спорту	9
10.	Видання професійної літератури з вітрильного спорту	10

*Метод ранжування (1 ранг - найважливіший захід; 10 ранг - найменш важливий)

Витрати на відрядження офіційних делегацій національної збірної команди України з вітрильного спорту здійснюються за рахунок МКМС в межах коштів, передбачених Єдиним календарним планом фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України на рік. Але їх не вистачає.

Проведення значущих заходів на республіканському рівні отримало 4 ранг, що говорить про розуміння спеціалістами з вітрильного спорту важливості проведення змагань та регат на національному рівні. Вітрильний спорт, особливо аматорський, доступний людям всіх вікових категорій майже без фізичних обмежень. Діти набувають корисних навичок, а старше покоління покращує здоров'я та продовжують активний вік. З метою залучення широких мас населення до яхтінгу, треба всіляко підтримувати

імідж, як загальнодоступного виду спорту. А спортсменам високого рівня змагання потрібні для відпрацювання змагальних навичок і відбору в регіональні та національні збірні.

«Співпаця з регіональними та місцевими органами влади» зайняла тільки 6 ранг, що говорить про певну зневіру в ці органи влади і неможливість часом «достучатися» до них із проблемами вітрильництва.

Ранги з 7 по 10 відповідають на питання популяризації вітрильного спорту серед населення України і про підвищення науково-методичного рівня тренерсько-педагогічних кадрів, що працюють на цей вид спорту. Нажаль, вони відносяться спеціалістами до менш важливих.

Сьогодні в Україні практично відсутнє сучасне спортивне обладнання та інвентар, не будуються сучасні спортивні споруди, не вистачає кваліфікованих кадрів. Під час підготовки спортсменів високого класу використовується незначна кількість сучасних спортивних технологій, тому в більшості випадків тренери діють виходячи з власного досвіду.

Сьогодні до Комітету надходять клопотання, які вимагають матеріальних коштів. Так Української асоціації класу «Оптиміст» звернулася з проханням преміювати за кошти ММСУ спортсменів збірної команди України, що брали участь у Чемпіонаті Світу в класу «Оптиміст» 2022 року та їх особистих тренерів. Участь наших спортсменів на Чемпіонаті Світу була вкрай вдалою, показані дуже високі результати як в особистому, так й в командному заліках. У зверненні до президента ВФУ Луки Р.М. зазначено прохання знайти додаткові кошти задля додаткового преміювання спортсменів та тренерів, бо результати дійсно високі та треба їх додатково підтримати та стимулювати[27].

У разі браку матеріальних ресурсів в країні назріває необхідність створити декілька баз із високим рівнем професійної підготовки. Відбирати спортсменів за двома критеріями: за спортивними показниками і за результатами спеціальних тестів. Перспективний план для національної збірної має складатися на 8 років (два олімпійських цикли).

Висновки до 3 розділу.

1. Розвиток Олімпійського руху в Україні тісно пов'язаний з питанням фінансування. Підготовка спортсменів до міжнародних змагань, поліпшення матеріально-технічної бази, розвиток інфраструктури, науково-методичне забезпечення, розвиток спортивних послуг у країні на основі посилення різноманітності сервісної діяльності безпосередньо залежать від багатоканальності фінансових джерел.
2. Формування фінансових ресурсів Олімпійського руху в Україні здійснюється з різних джерел, які поділяються на дві основні групи – бюджетні та позабюджетні. До джерел першої групи належать витрати державного бюджету України, а також кошти регіональних і місцевих бюджетів. Помилково вважати, що перехід до ринку автоматично призводить до самоокупності або самофінансування спорту в країні. Держава, використовуючи податкові пільги, пряме або непряме фінансування, дотації під конкретні програми віддає частину бюджетних коштів на підтримку та розвиток Олімпійського руху з регіональних та місцевих бюджетів.
3. На підготовку і участь збірних команд України в Олімпійських іграх кошти виділяються з держбюджету. Авансування здійснюється через Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України. Грошову допомогу спортсменам і тренерам надає і Національний олімпійський комітет України. На етапі підготовки для участі в міжнародних змаганнях певні кошти можуть надаватися і спонсорами.

ВИСНОВКИ

1. Для визначення концепції та напряму підготовки яхтсменів-олімпійців необхідно знати та враховувати загальні тенденції розвитку світового вітрильного спорту. Спортивні діячі зарубіжних країн справедливо пов'язують успіхи у вітрильному спорті з престижем держави. Саме вітрильному спорту серед інших видів спорту відводиться велика роль. При вітрильних федераціях багатьох зарубіжних країн створені спеціалізовані комітети олімпійської вітрильної підготовки, які займаються питаннями планування, фінансування підготовки, зв'язками з державними органами, фірмами-спонсорами, федераціями інших країн. Завдяки таким заходам, яхтсмени цих країн сьогодні займають лідируючі позиції в світовому рейтингу. Нажаль, виступи українських яхтсменів на Олімпійських Іграх не відіграють важливої ролі у представленні держави на міжнародній спортивній арені та у світі.
2. Аналіз спортивних результатів українських яхтсменів на іграх Олімпіад свідчить про негативну динаміку: і потрібні суттєві зміни в підході, підготовці, плануванні. Сучасне становище вітрильного спорту в Україні, стан сучасної системи підготовки та матеріально-технічного забезпечення не дають можливості сподіватися на успіхи в іграх Олімпіад. Проблемами продовжують бути: невисокий рівень розвитку вітрильного спорту в Україні, незначна кількість сучасних баз спортивної підготовки, відсутність достатнього фінансування та матеріально-технічного забезпечення (закупівля нових швертботів, вітрил тощо), відсутність науково-методичного забезпечення підготовки кваліфікованих яхтсменів та відсут достатньої кількості висококваліфікованих тренерських кадрів.
3. Для досягнення успіхів на міжнародній арені українському вітрильному спорту необхідно переходити на централізовану підготовку з цілорічним тренуванням, спеціалізованими базами, державними стипендіями і іншими формами компенсацій. Вітрильна федерація України має спиратися на

позитивний досвід більш успішних країн, де створені спеціалізовані комітети олімпійської вітрильної підготовки, які займаються питаннями планування, фінансування підготовки, зв'язками з державними органами, фірмами-спонсорами, федераціями інших країн.

4. Дослідження показало, що на сьогодні у світі спостерігаються такі тенденції розвитку олімпійського спорту:
 - збільшується частка золотих нагород, здобутих спортсменами провідних держав світу (Китай, США, Великобританія, Німеччина, Австралія), та загострюється конкуренція між ними;
 - відзначається значний успіх на Олімпійських іграх спортсменів держав, що характеризуються наявністю централізованої системи олімпійської підготовки (Китай, Німеччина);
 - розширюється перелік видів спорту, переможці в яких: прогнозовані та досягають стабільних результатів;
 - підвищується рівень комерціалізації олімпійського спорту взаємодії професійного та аматорського спорту;
 - посилюється вплив на спортивні результати інноваційних технологій та медико-біологічного забезпечення олімпійської підготовки.
5. Доцільно виділяти відповідні асигнування з державного бюджету Національному олімпійському комітету України (далі – НОК) на розвиток вітрильного спорту і покласти на нього відповідальність за проведення олімпійської підготовки. НОК має укладати угоди з кожним спортсменом та його особистим тренером, які залучені до олімпійської підготовки, де будуть закріплені конкретні зобов'язання сторін щодо підготовки до Ігор чергової Олімпіади, в т.ч. участь у міжнародних змаганнях протягом 4-річного циклу підготовки.
6. Відповідальність за розвиток дитячого, дитячо-юнацького, резервного спорту всередині країни (матеріальна база, кадрове забезпечення, організація тренувальної та змагальної діяльності) покласти на центральний орган виконавчої влади у сфері фізичної культури і спорту

(в т.ч. – державних тренерів), добровільні спортивні товариства, спортивні федерації, регіональні та місцеві органи управління. При цьому необхідно розставити пріоритети, заохочуючи розвиток тих чи інших видів спорту в конкретних територіях чи організаціях, де є або може бути розвинена відповідна матеріальна база та кадровий потенціал тощо. Налагодити ефективний державний та громадський контроль за виконанням раніше прийнятих рішень щодо розвитку спорту та олімпійської підготовки.

7. Подальший перспективний розвиток вітрильного спорту має залежати від активних членів клубів та роботи тренерів, а результати наших спортсменів на міжнародному рівні мають залежати від кількості і якості яхт національних класів. Україна – унікальна і багата держава, яка має розвинену річкову і морську інфраструктуру, досвід чемпіонів світу і олімпіад. Залучення додаткових фінансових ресурсів різних фірм, компаній як спонсорів є необхідною умовою успішного функціонування Олімпійського руху в країні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко І. Г. Спортивна метрологія : [методичні рекомендації] / І. Г. Бондаренко. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ імені Петра Могили, 2012.–104 с
2. Костенец Н. Б. Сравнительный анализ показателей МПК у квалифицированных яхтсменов, выступающих в разных классах лодок / Н. Б. Костенец, И. Т. Скрипченко // «Здоровье для всех»: Сборник статей 5-й международной научно-практической конференции. – Пинск: ПолесГУ, 2013. – С.188–191
3. Олімпійська підготовка спортсменів в Україні: проблеми і перспективи / О. Шинкарук, М. Дутчак, Ю. Павленко // Спортивний вісник Придніпров'я. - 2013. - № 1. - С. 82-86. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/svp_2013_1_18
4. Парусный спорт: перспективы развития. Интервью президента ВФПС Дмитрия Зеленина // Катера и яхты. – 2009. – №4. – С.134-136
5. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения / В. Н. Платонов. – К.: Олимпийская литература, 2004. – 808 с.
6. Протокол № 96 засідання Президії Вітрильної федерації України від 30 травня 2012 року [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://sfu.com.ua/2/docs/protocols/20120530_presidium.pdf
7. Родіна Ю.Д. Деякі аспекти психологічної підготовленості яхтсменів високої кваліфікації / Ю.Д. Родіна // Чернігів: Вісник Чернігівського державного університету. Випуск 65. Серія «Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт». – 2010. – С.75-79
8. Родіна Ю.Д. Регуляция психических состояний яхтсменов высокой квалификации во время соревнований / Ю.Д. Родіна // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2013. – № 5 (33). – С. 205-208
9. Родіна Ю.Д. Удосконалення психологічної підготовленості яхтсменів високої кваліфікації / Ю.Д. Родіна // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2012. – № 5-1 (32). – С. 144-148

10. Сазонец В.И. Международные спортивные организации в управлении и развитии олимпийских видов спорта / В.И. Сазонец // Физическое воспитание студентов. – Харьков, 2011. – №6. – С.83-87 [Электронный ресурс] // Режим доступа: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/PhVSTS/2011_6/11svidos.pdf
11. Скільки футів під кілем в українського яхтингу? [Електронний ресурс] // Режим доступа: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/464/118/16815/>
12. Система олимпийской подготовки и направления совершенствования подготовки спортсменов к Играм Олимпиады 2008 г. в Пекине // Наука в олимпийском спорте. Спецвыпуск. – 2005. – №1. – 167 с.
13. Скрипченко И.Т. Анализ выступлений сборной команды Украины по парусному спорту на XXVI-XXVIII Олимпийских играх / И.Т. Скрипченко // Материалы II Междунар. научно-практич. конференции «Актуальные проблемы теории и методики физической культуры, спорта и туризма» – Минск: БГУФК, 2006. – С.133-136.
14. Скрипченко И.Т. Особенности спортивного травматизма в парусном спорте. / И.Т. Скрипченко // Спортивний вісник Придніпров'я. Дніпропетровськ, 2014. – № 3. – С. 117-122
15. Скрипченко И.Т. Оценка теоретической подготовки яхтсменов и умений реализовывать свои профессиональные знания на практике / И.Т. Скрипченко, В.Б. Ефимов // Матеріали республік. науково-метод. конференції «Актуальні проблеми фізичного виховання і спорту учнівської та студентської молоді». – Дніпропетровськ, 1999. – С. 117
16. Скрипченко І.Т. Методичні рекомендації з організації та проведення навчально-тренувальних занять в групах початкової підготовки з спеціалізації «вітрильний спорт» / І.Т. Скрипченко. – Дніпропетровськ, 2003. – 37 с.
17. Скрипченко І.Т. Підсумки і перспективи розвитку олімпійського вітрильного спорту / І.Т. Скрипченко // Спортивний вісник Придніпров'я. –Дніпропетровськ, 2013. – №3. – С. 91-94

18. Скрипченко І.Т. Початкова підготовка юних яхтсменів : Дис... канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.01 / Дніпропетровський держ. ін-т фізичної культури і спорту. – Д., 2004. – 201 арк. : рис. – Бібліогр.: арк. 156-173.
19. Скрипченко И. Т. Динамика функционального состояния яхтсменов при стандартной нагрузке / И. Т. Скрипченко // Всеукраїнська міжвузівська науково-практична конференція “Медичні проблеми фізичної культури і спорту: досвід, сучасні напрямки та перспективи”. – Дніпропетровськ, 1999. – С. 94 -104
20. Скрипченко И. Т. Модельные характеристики антропометрических показателей яхтсменов высокой квалификации в олимпийских классах яхт / И. Т. Скрипченко // «Здоровье для всех»: Сборник статей 5-й международной научно-практической конференции. – Пинск: ПолесГУ, 2013. – С.219–223
21. Скрипченко И. Т. Особенности спортивного травматизма в парусном спорте / И. Т. Скрипченко // Спортивний вісник Придніпров'я. – Дніпропетровськ, 2014 – № 3. – С.117–122
22. Скрипченко И. Т. Оценка функциональных показателей сердца у яхтсменов методом эхокардиографии / И. Т. Скрипченко // Молода спортивна наука України. – Львів, 2002. – Т. 2. – С.380–383
23. Томилин К.Г. Планирование и управление подготовкой яхтсменов : науч.- метод. пособие. Ч. 1 / К. Г. Томилин.– Сочи: СГУТиКД, 2008. – 250 с.
24. Шкребтій Ю.М. Напрями реформування системи фізичної культури і спорту в Україні. / Ю.М. Шкребтій // Актуальні проблеми фізичної культури і спорту : Зб. наук. праць. – 2004. - № 4. –С. 5-11
25. Вітрильництво в Україні. Режим доступу [Електронний ресурс] //Режим доступу: URL: <https://ukrainer.net/vitrylnytstvo-v-ukraini/>
26. Вітрильний спорт України. [Електронний ресурс] // Режим доступу: URL: <http://skz.kiev.ua/index.php/novosti/253-vitrilnii-sport-v-ukraini>

27. ГО «Вітрильна Федерація України». [Електронний ресурс] // Режим доступу: URL: <https://sfu.com.ua/2/>
28. Burke L. M. Nutrition for open water sailing: an interview with Jeni Pearce, sports dietitian / L. M. Burke // International journal of sport nutrition and exercise metabolism. – 2003. – Т. 13. – № 2. – P. 243–249.
29. Doumtsios I. Diet quality and anthropometry between different sailboarding styles / I. Doumtsios, M. G. Grammatikopoulou, M. Tsigga // Nutrition&Dietetics. – 2010. – Т. 67. – № 1. – P. 31–36.
30. Heikkinen A. Use of dietary supplements in Olympic athletes is decreasing: a follow-up study between 2002 and 2009 / A. Heikkinen et al. // Journal of the International Society of Sports Nutrition. – 2011. – Т. 8. – № 1. – P. 1.
31. Lewis E. J. H. Changes in hydration status of elite Olympic class sailors in different climates and the effects of different fluid replacement beverages / J. H. Lewis E. et al. // Journal of the International Society of Sports Nutrition. – 2013. – Т. 10. – № 1. – P. 1.
32. Mackie M. Development of knowledge and reported use of sport science by elite New Zealand Olympic class sailors / W. Mackie M., J. Legg S. // Applied Human Science. – 1999. – Т. 18. – № 4. – P. 125–133.
33. Коваленко Віктор Володимирович. Вікіпедія (wikipedia.org) [Електронний ресурс] // Режим доступу: URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%B%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%92%D1%96%D0%BA%D
34. Вадим Гутцайт: «113 об'єктів спортивної інфраструктури зруйновані частково або повністю»[Електронний ресурс] // Режим доступу: URL <https://ua.tribuna.com/uk/others/1000000009348-vadim-gutczajt-113-obektov-sportivnoj-infrastruktury-razrusheny-chastichno-ili-polnost>

ДОДАТОК А

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ Департаменту молоді та спорту
виконавчого органу Київської міської ради
(Київської міської державної адміністрації)
від 04.01.2022 року № Н-02

ВІТРИЛЬНИЙ СПОРТ

№ зп	Прізвище, ім'я спортсмена	Рік народження	Розряд	ДСТ та відомства	Спортивна школа, СК	Вид програми	Результ. 2021 року	Прізвище, ініціали тренера
Чоловіки								
1.	Баранник Владислав	1995	МСУ		КМШВСМ	470	ЧУ - 3	Кисельов В.А.
2.	Білогородський Михайло	2001	КМСУ	Україна	СДЮСШОР	470	ЧУ - 3	Цалік Д.О.
3.	Васильєв Федір	2005	I	Україна	СДЮСШОР	Лазер	ЧУ - 4	Ромашов Р.В.
4.	Вердиш Андрій	2004	МСУ		КМШВСМ	Лазер	ЧУ - 1	Кисельов В.А.
5.	Карабан Артем	2001	КМСУ	Спартак	ЦШВСМ	Лазер	ЧМ - 3	Яменко В.М., Яменко О.В.
6.	Львов Ігор	1998	МСУ	Спартак	ЦШВСМ	470	ЧУ - 4	Яменко О.В.
7.	Рибальченко Олег	1995	МСУ	Україна	СДЮСШОР	Лазер	ЧМ - 1	Ромашов Р.В.
8.	Швець Борис	1991	МСУ	ЗСУ	ЦШВСМ	470	ЧУ - 1	Яменко В.М.
9.	Яменко Владислав	2001	КМСУ	Спартак	ЦШВСМ	470	ЧУ - 2	Яменко О.В.
Юніори								
10.	Артюх Назар	2005	КМСУ	Україна	СДЮСШОР	Лазер Р	ЧУ - 2	Ромашов Р.В.
11.	Даценко Максим	2006	КМСУ	Україна	СДЮСШОР	470	ЧУ - 3	Цалік Д.О.

12.	Драчевський Андрій	2005	I	Україна	СДЮСШОР	Лазер Р	ЧМ - 1	Ромашов Р.В.
13.	Котлярський Богдан	2003	I	Україна	СДЮСШОР	470	ЧМ - 2	Цалік Д.О.
14.	Нероба Микита	2007		Україна	СДЮСШОР	Лазер Р	ЧМ - 3	Ромашов Р.В.
15.	Олежко Ігнат	2005	I	Україна	СДЮСШОР	Лазер Р	ЧМ - 2	Ромашов Р.В.
16.	Тістечок Андрій	2005	I	Спартак	ЦДЮСШ	Ультра	ЧУ - 3	Яменко В.М., Яменко О.В.
17.	Хащина Семен	2007	КМСУ	Україна	СДЮСШОР	Лазер 4,7	ЧУ - 3	Ромашов Р.В.
Юнаки								
18.	Безпалій Олександр	2007	КМСУ	Україна	СДЮСШОР	Оптиміст	ЧУ - 4	Мацуєв П.О.
19.	Болсуновський Олександр	2009	I		КПДЮ	Оптиміст	ЧУ - 3	Ларіонов Н.О.
20.	Бугай Яків	2012	I юн			Кадет	ЧМ - 2	Кисельов В.А.
21.	Верес Дмитро	2010	II	Україна	СДЮСШОР	Кадет	ЧУ - 6	Даценко Т.Г.
22.	Грібов Іван	2009	I	Україна	СДЮСШОР	Оптиміст	ЧМ - 3	Даценко Т.Г.
23.	Грібов Петро	2011	I	Україна	СДЮСШОР	Оптиміст	ЧМ - 3	Даценко Т.Г.
24.	Гутієв Давід	2010	II	Спартак	ЦДЮСШ	Оптиміст	ЧМ - 2	Яменко О.В., Ятлук І.Б.
25.	Донченко Ілля	2008	I			Кадет	ЧУ - 2	Кисельов В.А.
26.	Кузьменко Євген	2009	I	Спартак	ЦДЮСШ	Оптиміст	ЧМ - 3	Сирота С.В.
27.	Леонов Тимур	2011	I	Спартак	ЦДЮСШ	Оптиміст	ЧУ - 4	Яменко О.В.
28.	Марініч Сергій	2008	I			Кадет	ЧУ - 2	Кисельов В.А.
29.	Мірошніченко Влад	2010	I	Спартак	ЦДЮСШ	Оптиміст	ЧУ - 3	Яменко О.В., Яменко В.М.
30.	Мірошніченко Орест	2011	II	Україна	СДЮСШОР	Кадет	ЧУ - 3	Даценко Т.Г.